

Mokslinės - praktinės konferencijos

„JŪROS IR KRANTŲ TYRIMAI - 2008“

REZOLIUCIJA

Palanga, 2008-04-11

2008 m. balandžio mėn. 09 - 11 d., Palangoje įvyko mokslinė – praktinė konferencija „Jūros ir krantų tyrimai - 2008“, kurią organizavo LR Aplinkos ministerija, Klaipėdos universiteto Baltijos pajūrio aplinkos tyrimų ir planavimo institutas, Krantotyros komisija prie Lietuvos mokslų akademijos, Vilniaus universitetas, Vilniaus universiteto Ekologijos institutas, Geologijos ir geografijos institutas, Botanikos institutas. Konferencijoje išklaudyta virš 50 pranešimų temomis: jūros dugno geologinė sandara ir paleogeografija; kranto zonos procesai ir krantotvarka; jūros ir priekrantės vandenių kokybė; bioįvairovė ir ekosistemų funkcionavimas; jūrinių teritorijų planavimas ir integruotas kranto zonos valdymas. Konferencijos darbe taip pat dalyvavo, Klaipėdos apskrities viršininko administracijos, savivaldybių, Klaipėdos uosto, verslo įmonių ir visuomeninių organizacijų atstovai. Konferencijoje pristatyta „Integruoto mokslo, studijų ir verslo centro (slėnio) Lietuvos jūrinio sektoriaus plėtrai programa“, aptartas jūros krantų tvarkymo projektas „Palangos paplūdimių papildymas smėliu“.

Apibendrinus konferencijos darbą konstatuojama:

Didėjant fundamentinių ir taikomųjų jūrinės krypties mokslinių tyrimų poreikiui, skirtingose institucijose dirbantys Lietuvos mokslininkai pripažįsta būtinybę vienyti mokslinį potencialą ir pritaria „Integruoto mokslo, studijų ir verslo centro (slėnio) Lietuvos jūrinio sektoriaus plėtrai“ kūrimui. Tai padės suformuoti naują jūrinių tyrimų infrastruktūrą, pagerins jūrinių sričių specialistų rengimą bei sustiprins konkurencingumą ES mokslinių tyrimų erdvėje.

Vykstant globaliems klimato pokyčiams, viena aktualiausių problemų išlieka intensyvėjantis krantų ardymas. Lietuvos mokslininkai ir užsienio ekspertai pripažįsta, kad Lietuvoje jūros krantų tvarkymo darbai vykdomi sėkmingai ir krantų tvarkymo programose numatytos priemonės turi būti įgyvendintos, skiriant reikiamą finansavimą. Tačiau naujų strateginių Lietuvai projektų - Klaipėdos giliavandensio uosto statybos ir Šventosios uosto rekonstrukcijos - įgyvendinimas yra neįmanomas be prevencinių ar kompensacinių krantosauginių priemonių.

Intensyvėjantis jūros išteklių naudojimas, pramonės ir uostų plėtra, kita ūkinė ir rekreacinė veikla, aplinkosauginių projektų įgyvendinimas turi atitikti integruoto kranto zonos valdymo principus išdėstytus Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacijose dėl IPZV įgyvendinimo (2002/413/EB). Nauja ES Jūrų strategija reikalauja kompleksiško Lietuvai priklausančios Baltijos jūros akvatorijos ir kranto zonos gamtinio potencialo įvertinimo, kuriam būtinos kokybiškai naujos žinios ir naujais metodais grįsti moksliniai tyrimai.

Konferencijos dalyviai nutaria:

1. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvai labai aktualūs naujoje ES jūrų politikoje ir direktyvoje nurodyti prioritetiniai jūrinės problematikos aspektai, ypač susiję su aplinkos apsauga, jūrinės industrijos plėtra, išteklių naudojimu (ypač telekomunikacijos, kabelių tiesimas, naftos ir dujų industrija, jūrų transportas, atsinaujinanti energija, mineraliniai bei gyvieji ištekliai ir t.t.) bei efektyviu valdymu, būtina kuo skubiau pasiręsti vykdyti jūrinių akvatorijų (teritorijų) planavimą. Didinti kranto zonos naudotojų atsakomybę.
2. Diegiant integruoto kranto zonos valdymo principus ir įgyvendinant ES Jūrų direktyvą, labai svarbu tobulinti teisinę bazę. Teisinės bazės kūrimas ir tobulinimas reikalingas Pajūrio juostos ir krantų racionaliam tvarkymui, jūrinių teritorijų planavimui, aplinkos-socialinių-ekonominių konfliktų sprendimui. Būtina, kad normatyvinius dokumentus rengtų ne vien ministerijų ar jiems pavaldžių institucijų darbuotojai, o būtų pasitelkiami ir kompetentingi mokslo atstovai.
3. Siūlyti Susisiekimo ministerijai parengti Klaipėdos uosto plėtros strategiją, pagrindžiančią Giliavandensio uosto statybos būtinybę ir įvertinanti galimas pasekmes aplinkai ir jūros krantų būklei. Kartu su Aplinkos ministerija, greičiau spręsti Šventosios uosto rekonstrukcijos klausimus.

4. Siekiant geriau įvertinti Lietuvos jūros akvatorijos gamtinį potencialą, būtina tobulinti jūrinių tyrimų metodus. Tikslinga sukurti jūrinių landšaftų kartografavimo metodiką, įvertinančią jūros ekosistemą kaip vieningą geologinio pagrindo (geotopo) ir biologinės įvairovės (biotopo) sąveikos terpę. Būtina kuo skubiau pradėti vykdyti nepertraukiamus hidrologinių sąlygų tyrimus jūros priekrantėje, tobulinti kranto zonos monitoringo programą.

5. Siekti greitesnio ir konstruktyvesnio uosto industrijos, žvejybos verslo, aplinkosaugos, kitų naudotojų interesų sureguliuavimo. Paspirtinti Susisiekimo ministerijos inicijuotos studijos „Klaipėdos valstybinio jūrų uosto aplinkos būklė ir daugiametės kaitos tendencijos“ atlikimą. Kompensuoti Kuršių marių žvejams patiriamus nuostolius dėl žvejybos sąlygų pasikeitimo ir pasitraukimo iš žvejybos verslo. Prioritetą suteikti įmonėms, žvejojantioms šiaurinėje marių dalyje, Klaipėdos uosto įtakos zonoje.

6. Atkreipti dėmesį į didėjančias taršos nafta ir kitomis pavojingomis medžiagomis grėsmes. Būtina gerinti naftos išsiliejimų pasekmių prognozavimo ir avarių likvidavimo sistemas, tobulinti aplinkos monitoringo metodus Klaipėdos uosto ir Būtingės naftos terminalo poveikio zonose.

7. Siekti mokslininkų ir jūriniais tyrimais suinteresuotų ministerijų (Aplinkos, Susisiekimo, Žemės ūkio, Krašto apsaugos, Ūkio ir kt.) glaudesnių ryšių bei sąveikos. Mokslo institucijoms glaudžiau bendradarbiauti su AM Jūrinių tyrimų centru vykdant krantų monitoringą, hidrologinius stebėjimus priekrantėje, taršos grėsmių prognozę, siekti bendro dalyvavimo tyrimų programose ir projektuose, keistis informacija. Siūlyti Aplinkos ministerijai organizuoti tarpžinybinės konsultacinės jūros aplinkos apsaugos tarybos darbą, kaip numatyta LR Jūros aplinkos apsaugos įstatyme.

Skatinant bendradarbiavimą ir žinių apie jūros ir kranto zonos tyrimus skleidimą, kitą konferenciją „Jūros ir krantų tyrimai – 2009“ organizuoti 2009 m. balandžio mėn. Neringoje. Konferencijos organizavimą pavesti KU Baltijos pajūrio aplinkos tyrimų ir planavimo institutui.

Tikėdamiesi konstruktyvaus bendradarbiavimo sprendžiant Lietuvai svarbias Baltijos jūros problemas, konferencijos dalyviai šią rezoliuciją siunčia:

LR Prezidentui, LR Seimui, LR Vyriausybei, LR Aplinkos ministerijai, LR Švietimo ir mokslo ministerijai, LR Susisiekimo ministerijai, LR Žemės ūkio ministerijai, Klaipėdos apskrities Viršininko administracijai, Klaipėdos m., Klaipėdos raj., Palangos m., Neringos m. savivaldybėms, Lietuvos mokslo tarybai, Lietuvos Mokslų akademijai, Klaipėdos universitetui, Vilniaus universitetui, Geologijos ir geografijos institutui, VU Ekologijos institutui, Botanikos institutui.

Konferencijos dalyvių vardu:

Dr. Saulius Gulbinskas
KU Baltijos pajūrio aplinkos tyrimų ir planavimo instituto direktoriaus pavaduotojas

Prof. Algimantas Grigelis
Lietuvos mokslų akademijos Geomokslų sekcijos pirmininkas

Prof. Kęstutis Kilkus
Krantotyros komisijos prie Lietuvos mokslų akademijos pirmininkas

Prof. Rimas Žaromskis
VU Hidrologijos ir klimatologijos katedros profesorius

Dr. Kęstutis Jokšas
Geologijos ir geografijos instituto Jūros tyrimų skyriaus vadovas